

lui apărându-ne și astăzi la fel de viguroasă și de vibrantă iar mesajul pe care ni l-a transmis, crezul lui adânc în perenitatea acestei muzici își păstrează neștirbită actualitatea. Din fericire, în deceniul care s-a scurs de când el nu mai este printre noi, înțelepciunea previziunii sale s-a adevărat, iar marea majoritate a compozitorilor de astăzi acordă imensului prestigiu al muzicii populare un interes mereu crescând. Această constantă preocupare, ce s-a perpetuat în rîndul noilor generații de creatori, aptă de a oglindi optim spiritul național în muzică, s-a dovedit compatibil cu cele mai noi mijloace de expresie ale contemporaneității. Este desigur omagiul cel mai de seamă pe care generația actuală înțelege să-l aducă școlii naționale românești, în cadrul căreia Paul Constantinescu ocupă un loc proeminent.

Gînduri de interpret

de GEORGE MANOLIU

Printre gîndurile pe care aceste momente evocatoare ni le adună fiecăruia, îmi stăruie o amintire de acum treizeci și cinci de ani. Într-un cinaclu cernăuțean, în care Liviu Rusu a prezentat pe prietenul său, tînărul compozitor Paul Constantinescu, am interpretat împreună cu pianistul Tarnavski, *Sonatina pentru vioară și pian*. Vremea nu mi-a clătinat convingerea că ne aflăm în fața unor pagini care trec în antologia românească a Sonatei.

Lucrarea este o bijuterie, în care concentrarea și vitalitatea ideilor creează o tensiune permanentă. Partea din mijloc fără a dezechilibra proporțiile, impresionează prin profunzimea unui amar sentiment de obidă, vorbă românească greu de tălmăcit, ca și cea de dor.

Vioara își află limite riguroase de expresie, care obligă pe interpret să foreze înăuntru, evitînd îngroșări sonore și declamații instrumentale.

Cel mult, poate sublinia cu ajutorul *louré*-ului enescian, articulațiile de grai ale melodiei care se cumpănește între înginare și scurte izbucniri acoperite de resemnarea sentimentului de obidă. Mișcările repezi nu îmbie la viteză. Scriitura cere o ambianță șăgalnică, în care scripca „le zice” sprinten și cu tilc.

Paul Constantinescu a fost violonist, dar stilul folosit pentru părțile de solistică sau de

ansamblu, mărturisește o perfectă cunoaștere a tuturor posibilităților și particularităților timbrale ale tuturor instrumentelor. Nu a făcut nici o concesie acestor particularități, ci le-a supus cu o rară măiestrie ascuțitei sale gîndiri, care nu a dat niciodată greș în alegerea instrumentului adecvat. Pe această potrivire a celor două stiluri se justifică deseori și preferințele interpreților în alegerea repertoriului.

Creația lui Paul Constantinescu ocupă un loc important în viața muzicală a țării și este permanent prezentă în clasele de interpretare și în repertoriul stagiunilor de concerte ale Conservatorului din București (Actuala stagiune a început cu Concert pentru pian). Catedrele de pian, vioară, violoncel, muzica de cameră, orchestră, canto și operă înscriu consecvent în repertoriul lor pagini din această muzică bine scrisă și scînteietor gîndită.

Arta cîntului s-a bucurat de o atenție deosebită în opera compozitorului de la lied la operă, de la soliști la formații de ansamblu. Interpretul cîntăreț se găsește în fața unor probleme noi pe care cu greu le poate învinge dacă nu cunoaște esența cîntecului popular cu toate particularitățile sale de impostafet, tehnică și interpretare. Compozitorul le-a stăpînit cu aceeași forță de pătrundere și de realizare stilistică pe care le-a dovedit-o în scriitura instrumentală. Glisandele de la sunetul intonat la parlando, ornamentația caracteristică și ritmurile populare sînt supuse cu o tehnică uluitoare exigențelor textului, realizînd în întreg o unică poezie.

Școala noastră de cînt a rezolvat aceste particularități care au deschis drumul interpretării multor lucrări românești contemporane. Opera *O noapte furtunoasă*, în strălucita regie a profesorului Jean Rînzescu — realizatorul premierei — a fost distribuită la trei promoții, ultima în anul trecut, în care Jupîn Dumitrache era talentatul nostru absolvent Gheorghe Crăsnaru. El va interpreta în acest concert cunoscutele „7 Cîntece de pe ulița noastră”. Concertul pentru cvartet de coarde va fi prezentat de cvartetul de studenți care, în concursul de la Brașov a obținut premiul *întîi cu acest concert* și cu cvartetul de Maurice Ravel. Triplul concert pentru vioară, violoncel, pian și orchestră — ultimul triumf al gîndirii creatoare a compozitorului — a fost încredințat unor studenți din anul de specializare, fruntași ai claselor de măiestrie, doi fiind și titulari ai bursei Enescu. Toți acești tineri sînt talente cu înclinări și corespondențe de simțire și inteligență cu muzica pe care o vor interpreta în această seară.

Aș dori ca ei să poată aprinde lumina în care omagiul nostru, al tuturor, să laude amintirea lui Paul Constantinescu.